

LIBRIS

We know
books

ROBERT LOUIS STEVENSON

Comoara din insulă

Traducere de Monica Manolachi

Prefață de Lucian Pricop

EDITURA CARTEX 2000

CUPRINS

Robert Louis Stevenson – aventura biobibliografică 7

PRIMA PARTE – BĂTRÂNUL PIRAT

Capitolul 1 – Bătrânul lup de mare la Amiral Benbow..... 19

Capitolul 2 – Câine Negru apare și dispare 26

Capitolul 3 – Semnul Negru..... 33

Capitolul 4 – Lada căpitanului 39

Capitolul 5 – Sfârșitul orbului..... 45

Capitolul 6 – Hârtiile căpitanului 51

PARTEA A DOUA – BUCĂTARUL VASULUI

Capitolul 7 – Plec la Bristol 61

Capitolul 8 – Firma La Ochean..... 67

Capitolul 9 – Pulbere și arme..... 73

Capitolul 10 – Călătoria 79

Capitolul 11 – Ce-am auzit din butoiul cu mere 85

Capitolul 12 – Sfat de război..... 91

PARTEA A TREIA – AVENTURA MEA PE INSULĂ

Capitolul 13 – Cum a început aventura mea pe insulă 99

Capitolul 14 – Prima lovitură 105

Capitolul 15 – Omul de pe insulă 111

PARTEA A PATRA – ÎNTĂRITURA

Capitolul 16 – Doctorul povestește cum a fost abandonat vasul. 121

Capitolul 17 – Doctorul povestește mai departe ultima tură
cu barca..... 126

Capitolul 18 – Doctorul povestește și sfârșitul primei zile de luptă.....	131
Capitolul 19 – Jim Hawkins reia povestirea despre garnizoana din întăritură.....	136
Capitolul 20 – Solia lui Silver	142
Capitolul 21 – Atacul	148

PARTEA A CINCEA – AVENTURA MEA PE MARE

Capitolul 22 – Cum a început aventura mea pe mare	157
Capitolul 23 – Refluxul	163
Capitolul 24 – Călătoria cu luntrea.....	168
Capitolul 25 – Am coborât stindardul piraților	174
Capitolul 26 – Israel Hands	180
Capitolul 27 – „Condores!“	189

PARTEA A ȘASEA – CĂPITANUL SILVER

Capitolul 28 – În tabăra dușmanilor	197
Capitolul 29 – Încă un Semn Negru	205
Capitolul 30 – Pe cuvânt de onoare.....	212
Capitolul 31 – Goana după comoară și indicațiile lui Flint ..	219
Capitolul 32 – Goana după comoară și glasul dintre copaci.	226
Capitolul 33 – Prăbușirea unei căpetenii.....	232
Capitolul 34 – ...și cel din urmă	239

Capitolul 1

BĂTRÂNUL LUP DE MARE
LA „AMIRAL BENBOW“

Fiindcă baronul Trelawney, doctorul Livesey și alți câțiva gentlemeni m-au rugat să aștern de-a fir a păr pe hârtie toată povestea despre Insula Comorilor, fără să las nimic la o parte, în afară de coordonatele ei geografice, și asta pentru că mai sunt comori pe acolo, încă neridicate, îmi iau acum condeiul, în anul de grație 17..., și mă reîntorc la vremurile când tata avea hanul Amiral Benbow și când bătrânul marinar, cu tăietura aceea de sabie pe obrazul oacheș, și-a găsit adăpost sub acoperișul nostru.

De parc-ar fi fost ieri, mi-aduc aminte cum pășea apăsător spre ușa hanului, urmat de cineva care îi ducea cufărul într-o roabă. Bătrânul avea fața smeadă, era înalt, voinic și greoi. Coada cârlionțată a perucii negre ca de catran îi cădea pe umerii slinoși ai hainei de culoare albastră. Avea mâini noduroase, cu cicatrici, unghii negre și rupte, iar pe obraz i se întindea o tăietură hidoasă de sabie, de un alburii vânăt. Parcă-l văd privind peste golf, fluierând încetșor și pornindu-se apoi să cânte vechiul cântec marinăresc pe care l-am tot auzit după aceea:

*Cinșpe inși pe lada lui, lada mătrășitului!
Io-ho-ho și iu-hu-hu și o sticlă de rachiu!*

cu un glas subțire și tremurător pe care și-l muncise până și-l dogise pe vremea când trăgea de manelele cabestanului¹. Pe urmă izbise ușa cu un băț dintr-acelea folosite de marinari la curățarea tunurilor și, când apărură tatăl meu, i-a cerut pe un ton grosolan un pahar cu rom. După ce i-a fost adus, l-a băut pe îndelete, ca un cunoscător, degustându-l și privind în jur la țăr-mul stâncos și la firma noastră.

– Ce golf ca lumea, spuse într-un târziu, și ce bine ai pus crâșma asta. Ai clienți, jupâne?

Tata i-a spus că vine prea puțină lume, din păcate.

– Păi, dacă așa stă treaba, aici mi-arunc ancora, spuse el. Vino-ncoa', amice! strigă omului care împingea roaba. Acostează și descarcă lada. Io rămân pe-aici o vreme, adăugă. N-am pretenții. Nu-mi trebuie decât rom, șuncă și ouă și costișa aia naltă de unde să mă uit la corăbii cum trec. Cum să-mi spui? Spune-mi „căpitane“. Aha, acu văd unde bați. Uite, zise aruncând vreo trei-patru monede de aur în pragul ușii. Vii iar la mine când ăștia se duc, spuse el, fioros ca un comandant de corabie.

Într-adevăr, deși avea hainele jerpelite și vorbea ca un bădăran, nu părea deloc un marinar oarecare, ci mai degrabă aducea cu un secund sau chiar cu un comandant obișnuit să fie ascultat sau să lovească. Omul care ducea roaba ne-a spus că, în dimineața aceea, oaspetele nostru coborâse dintr-un poștalion la hanul George Royal, se interesase de hanurile de pe coastă și se pare că, auzind despre al nostru numai lucruri bune și pentru că este mai retras, l-a ales dintre toate celelalte pentru a se instala. Asta este tot ce am putut să aflăm despre el.

Era un om foarte tăcut din fire. Toată ziua hoinărea prin golf sau se urca pe stânci cu o lunetă de alamă sub braț. Toată seara stătea într-un colț al sălii, aproape de foc, și bea rom cu apă la

¹ *Cabestan* = dispozitiv de ridicat și de deplasat greutatea pe distanțe relativ scurte, fiind folosit, mai ales, pe nave sau pe autovehiculele grele. *Manele* = brațele de metal sau de lemn ale cabestanului care îi permit rotirea în jurul unui ax și, prin urmare, înfășurarea sau desfășurarea cablurilor sau corzilor cu care sunt prinse greutatele (n.t.).

greu. De obicei, nu răspundea când i se adresa cineva, ci doar își ridica mânios privirea înspre el, fornăind ca un corn de ceață¹. Noi și cei care mai veneau pe la han ne obișnuiserăm deja să-l lăsăm în ale lui. În fiecare zi, când se întorcea din hoinăreală, ne întreba dacă n-am văzut cumva niște marinari pe drum. La început ne gândeam că întrebarea lui vine din dorința de a fi în compania celor ca el, dar ne-am dat seama până la urmă că, de fapt, căuta să-i evite. Când mai apărea vreun marinar la Amiral Benbow – și din când în când mai treceau câte unii, în drum spre Bristol – îl cerceta întâi prin perdeaua de la ușă, înainte de a intra în încăpere, și avea grijă să rămână mut ca un pește cât timp individul stătea la noi. Pentru mine cel puțin, nu era niciun secret fiindcă, într-un fel, îi împărțeam neliniștile. Într-o zi, m-a luat deoparte și mi-a promis o monedă de argint de patru peni la fiecare întâi ale lunii, ca să fiu atent și să-i dau de veste neîntârziat când are să apară „marinarul cu un singur picior“. De atunci, de fiecare dată când se făcea întâi ale lunii și îi ceream plata cuvenită, el tot fornăia pe nas și se tot uita la mine doar-doar oi ceda, însă, până spre sfârșitul săptămânii, chibzuia mai bine și-mi aducea o monedă de patru peni, amintindu-mi porunca de a fi cu ochii pe „marinarul cu un singur picior“.

Nu trebuie să vă mai spun că acel personaj mă urmărea și în somn. În nopțile cu furtună, când vântul cutremura casa din toate încheieturile și când talazurile vuiiau spărgându-se de-a lungul golfului și năpustindu-se în sus pe stânci, îmi apărea de mii de ori cu tot atâtea înfățișări drăcești. Ba avea piciorul tăiat de la genunchi, ba din șold. Ba era o lighioană monstruoasă, care nu avusese niciodată decât un singur picior și acela în mijlocul trunchiului. Cele mai îngrozitoare coșmaruri erau cele în care mă urmărea alergând, împleticindu-se peste gardurile de măracini și peste șanțuri. Chiar și numai pentru aceste plâsmuiri abominabile, cred că meritam din plin cei patru peni pe lună.

¹ Dispozitiv de semnalizare auditivă folosit în navigație, în condiții de ceață (n.t.)

Dar, deși mi-era așa de groază de vedenia marinarului schilod, spaima mea nici nu se compara cu aceea pe care o vâră căpitanul în inimile celor ce aveau de-a face cu el. Erau seri când bea mai mult rom cu apă decât îl țineau baierele și, uneori, când nu-l lua nimeni în seamă, îl auzai îngânând cântecele lui vechi, marinărești, nebunești și deocheate. Alteori, comanda pahare cu băutură pentru toată lumea și îi făcea pe toți să îi asculte toate poveștile tremurând sau să-i lălăie cântecele în cor. De multe ori se cutremura casa de *Io-ho-ho și iu-hu-hu și o sticlă de rachiu!* Și se strângeau toți vecinii, înfricoșați ca de moarte, cântând fiecare mai tare decât celălalt pentru a scăpa de beșteleală. Când se dezlănțuia, nu mai ținea cont de nimic și lovea masa cu mâna ca să se facă liniște în jur. Se aprindea imediat cu un val de furie dacă cineva îl întreba ceva sau dacă nu-i ascultau bazaconiile. Și nici nu lăsa pe nimeni să plece acasă până când nu se îmbăta el așa de tare încât să-l ia somnul și să se ducă la culcare pe trei cărări.

Lumea era speriată mai ales de poveștile îngrozitoare despre spânzurați, oameni aruncați în apă, furtuni pe mare, despre sece-toasele Insule ale Broaștei Țestoase și despre ținuturi și grozăvii petrecute prin coloniile spaniole. Din câte spunea chiar el însuși, se pare că avusese de-a face la viața lui cu oamenii cei mai nelegiuți pe care i-a lăsat Dumnezeu pe oceane, iar limbajul pe care-l folosea îi șoca pe oamenii simpli de la țară mai tare decât mârșăviile înseși pe care le tot descria. Deși tatăl meu spunea mereu că toate astea o să ne aducă la sapă de lemn, fiindcă oamenii n-or să mai calce la crâșmă ca să nu mai fie terorizați, înjosiți și trimiși la culcare cu inima cât un purice, totuși cred că prezența lui ne-a adus și lucruri bune. Erau ei speriați, dar, dacă-mi amintesc mai bine, le și plăcea. Parcă reușea să însuflețească viața liniștită de la țară. A fost chiar și o petrecere pe care tinerii lui admiratori au dat-o în cinstea lui, numindu-l „un adevărat lup de mare“, „un adevărat matelot de apă sărată“ sau în alte feluri și adăugau că oamenii ca el făceau din Anglia o temută putere pe mare.

Dar tot ne păgubea, în alt fel, fiindcă a rămas la noi săptămâni întregi care s-au făcut luni. Banii pe care-i avea i se terminaseră de multă vreme și tata nu se mai încumeta să îi ceară mereu alții. Numai când aducea vorba, căpitanul fornăia pe nas așa de tare, de parcă ar fi scos un răcnet, și săracul tata nu mai știa cum să iasă mai repede din cameră. Îl vedeam pe urmă cum își frângea mâinile deznădăjduit și sunt convins că toate neplăcerile și groaza în care trăia i-au grăbit în mare măsură nefericitul sfârșit timpuriu.

Cât timp a stat la noi, căpitanul nu și-a schimbat hainele niciodată, în afară de câteva perechi de șosete cumpărate de la un vânzător ambulant. Unul dintre colțurile tricornului i se stricase, dar l-a lăsat așa să atârne deși îl enerva când bătea vântul. Mi-aduc aminte în ce hal era haina lui, pe care o cârpea singur sus, la el în cameră, și care până la urmă ajunsese numai petice. Nu scria și nu primea niciodată scrisori, nu stătea de vorbă cu nimeni altcineva decât cu vecinii de masă și chiar și cu ei numai când era amețit de rom. Cât privește cufărul, niciunul dintre noi nu l-a văzut vreodată deschis.

Dar o dată tot și-a găsit nașul. Era spre sfârșitul șederii lui la han, când pe tata îl măcina deja boala care l-a smuls dintre noi. Doctorul Livesey venise pe la noi într-o după-amiază ca să vadă pacientul și, după ce a gustat ceva din ce i-a servit mama, a intrat în sala de mese, ca să-și fumeze pipa, așteptând să i se aducă din cătun calul, pentru că pe atunci nu aveam grajd la han. Mă țineam după el și-mi amintesc de contrastul dintre cât de îngrijit și curat era doctorul – pudra perucii albă ca neaua și ochii negri, strălucitori – și cât de neciopliți erau ceilalți clienți, oamenii de la țară și, mai ales, sperietoarea asta de pirat scandalagiu, jegos și puchinos, care stătea prăbușit cu brațele pe masă, umflat de rom. Deodată, căpitanul începu să urle eterna lui melodie:

*Cinșpe inși pe lada lui, lada mătrășitului,
Io-ho-ho și iu-hu-hu și o sticlă de rachiu!
Bea, bea nu te lăsa, dracu-și face treaba lui,
Io-ho-ho și iu-hu-hu și o sticlă de rachiu!*

La început am tot presupus că „lada mătrășitului“ este aceeași cu lada barosană de sus, din odaia din față, și, în visele mele cele mai urâte, asociaz chestia asta cu marinarul fără un picior. Până în acel moment, noi deja ne obișnuiserăm de multă vreme cu melodia. Părea însă o noutate în seara aceea pentru nimeni altul decât doctorul Livesey, pentru că am observat pe chipul său că nu-i plăcea deloc, fiindcă se uita la el destul de pornit, înainte de a continua discuția cu bătrânul Taylor, grădinarul, despre un leac împotriva reumatismului. Între timp, căpitanul se cam înfierbântase de atâta cântat și începu iar să lovească masa cu palma, din care trebuia să înțelegem că vrea să tăcem din gură. Toată lumea a tăcut ca prin minune, în afară de doctorul Livesey, care a continuat să vorbească la fel ca mai înainte, limpede și prietenos, trăgând scurt din pipă la fiecare două cuvinte. Căpitanul îl pironi cu privirea, lovi din nou masa, îl pironi din nou și, în cele din urmă, izbucni înjurând mizerabil și strigând:

– Liniște acolo între punți!

– Cu mine vorbiți, domnule? spuse doctorul și, când ticălosul îi răspunse înjurând iar că da, cu el, adăugă:

– N-am să-ți spun decât două vorbe, domnule, că dac-ai să tot bei la rom în halul acesta, lumea o să fie fericită în curând că a scăpat de un mare netrebnic ca dumneata.

Căpitanul fu curpins de o furie turbată. Sări în picioare, își scoase și deschise briceagul marinăresc și, cu el desfăcut în mână, îl amenință pe doctor că-l țintuiește la perete.

Doctorul nu schiță nici măcar un gest. Îi vorbi mai departe ca înainte, peste umăr și pe același ton, poate o idee mai tare, așa încât toată lumea din sală să-l audă, însă nemaipomenit de calm și stăpân pe sine:

– Dacă nu-ți bagi urgent cuțitul acela în buzunar, promit pe onoarea mea că vei fi spânzurat la următoarea convocare a juraților.

Urmă apoi o luptă între privirile lor și căpitanul s-a dat bătut până la urmă, își puse arma în teacă și se întoarse la locul lui, mârâind ca un câine bătut.

– Și acum, domnule, reluă doctorul, fiindcă știu că există oameni ca dumneata în district, să știi c-am să fiu cu ochii pe tine zi și noapte. Nu sunt numai doctor. Sunt și magistrat. Așa că dacă aud cumva vreo plângere împotriva dumatăle, chiar de-ar fi și numai o mitocănie ca asta de adineauri, o să iau măsuri să fii prins și dus de-aici. Sper c-ai înțeles ce-am vrut să spun.

La puțin timp, i-a fost adus calul la ușă și doctorul Livesey plecă, iar căpitanul a rămas liniștit în seara aceea, dar și în serile care au urmat.

Capitolul 2

CĂINE NEGRU APARE ȘI DISPARE

La puțin timp, s-a petrecut prima dintre misterioasele întâmplări datorită cărora am scăpat până la urmă de căpitan, deși, după cum veți vedea, nu și de problemele venite din partea lui. Fusese o iarnă amarnic de lungă și grea, cu ger năpraznic și crivăț puternic, și am știut de la bun început că bietul tata nu avea să mai prindă primăvara. Se usca pe zi ce trecea, iar mama și cu mine eram așa de prinși cu treburile de la han, care de-acuma rămăsese pe mâinile noastre, încât nu-i mai dădeam atenție oaspetelui nostru nesuferit.

Era într-o dimineață de ianuarie, foarte devreme. Era gheață și pișca gerul, iar golful se acoperise de chiciură. Valurile înveleau pietrele, iar soarele abia răsărise și lumina numai crestele dealurilor, strălucind până departe în largul mării. Căpitanul se trezise mai devreme ca de obicei și coborâse pe plajă, cu o sabie scurtă legându-se pe sub poalele largi ale hainei lui albastre, cu luneta de alamă la subțioară și cu pălăria dată pe ceafă. Îmi amintesc de aburul respirației lui pe când se grăbea cu pași mari și ultimul lucru pe care l-am auzit la el, înainte de a coti pe după stânca mare, a fost o bombăneală plină de indignare, ca și cum gândul îi era încă la doctorul Livesey.

Mama era sus, la căpătâiul lui tata, iar eu tocmai așezam pe masă micul dejun pentru căpitan când ușa de la sală s-a deschis și a intrat un ins pe care nu-l mai văzusem înainte niciodată. Era tras la față și gălbejit, nu avea două degete la mâna stângă și,

chiar dacă purta sabie, nu prea părea să fie un bătaios. Eram cu ochii-n zece după marinari, nu doar cu unul, ci și cu două picioare, și îmi aduc aminte că ăsta m-a cam nedumerit. Nu semăna deloc cu un marinar și totuși parcă mirosea a mare.

L-am întrebat ce anume vroia să comande și mi-a cerut rom, dar tocmai când mă pregăteam să mă duc să i-l aduc, el s-a așezat pe marginea unei mese și mi-a făcut semn să mă apropiu. Am rămas unde eram, cu șervetul în mână.

– Vino-ncoa, puștiule, spuse. Dă-te mai încoace.

Și m-am apropiat cu un pas.

– Ia zi, prânzul ăsta-i pentru prietenul meu Bill? a întrebat făcându-mi cu ochiul.

I-am spus că habar n-aveam cine era prietenul său Bill și că masa era pentru cineva care stătea la noi și căruia îi spuneam căpitanul.

– Păi, dacă îi place să i se spună căpitan, treaba lui. Are o cicatrice pe obraz și un fel de-a fi mai trăznit, mai ales după ce trage la măsea, nu? Și ca să te conving, căpitanul are o cicatrice pe obraz și este chiar pe obrazul drept, nu-i așa? ăsta-i! Ți-am zis. Și ia spune, prietenul meu Bill este acasă?

I-am spus că a ieșit pe-afară să se plimbe.

– Pe unde? Încotro a luat-o, băiete?

După ce i-am arătat stânca și i-am spus că n-o să dureze mult până se va întoarce și după ce i-am mai răspuns la alte întrebări, a adăugat:

– Ia să vezi ce bine o să-i pară lui Bill! Ca de-un șpriț bun.

În timp ce spunea cuvintele astea, fața lui încleștată numai plăcere nu exprima și aveam motive să cred că se înșeală, chiar dacă era convins de ce spusese. Dar mi-am zis că nu era treaba mea și, în plus, ce puteam face dacă nu era cum îmi imaginam eu? Străinul se postase chiar în pragul ușii, de unde pândea cotitura drumului întocmai cum pândește pisica șoarecii. La un moment dat am ieșit în drum, dar el m-a chemat înapoi numai-decât și, pentru că nu m-am întors pe cât de iute ar fi vrut el, fața lui gălbejită se schimbă oribil și îmi porunci să intru,

aruncându-mi o injurătură de m-au trecut toți fiorii. Imediat după ce m-am întors, a revenit la purtarea de mai înainte. Ba se gudura, ba o dădea pe glume sarcastice, bătându-mă pe umăr și spunându-mi că sunt băiat bun și cum îi place lui.

– Am și eu un fiu, spuse, și semănați ca două picături de apă. Mi se umple sufletul când îl văd. Dar știi? Cel mai important este să fii ascultător, băiete. Ai auzit? Ascultător. Dacă ai fi pe o corabie alături de Bill, nu cred că ai aștepta să te roage cineva de două ori. Bill n-ar îngădui niciodată așa ceva, dar nici ceilalți care ar fi cu el pe corabie. Ei, dar ia uite-l pe prietenul meu Bill, cu ocheanul la subțioară, bată-l norocul să-l bată! Hai să ne-ntoarcem amândoi în sală, băiețăș, să ne ascundem după ușă ca să-i facem lui Bill o mică surpriză, bată-l norocul!

Acestea fiind spuse, ne-am întors amândoi în sală și m-a împins în colțul de după ușă, încât să rămânem ascunși când avea să se deschidă. Vă imaginați cât de intrigat și speriat eram, mai ales când mi-am dat seama că nici străinul nu prea era în apele sale, fiindcă trăgea întruna de mânerul sabiei, jucându-se cu lama în teacă, și tot timpul înghițea în sec de parcă avea, vorba aceea, un nod în gât.

În sfârșit, sosi și căpitanul, trântind ușa zgomotos după el, fără să se uite-n stânga sau în dreapta, grăbindu-se prin mijlocul sălii spre masa unde îl aștepta micul dejun.

– Bill, rosti străinul cu o voce care mi se păruse voit îndrăzneată și impunătoare.

Căpitanul se răsuci pe călcâie și se întoarse cu fața spre noi. Îi dispăruse toată culoarea de pe chip, iar nasul i se făcuse vânăt. Avea figura unui om care tocmai a văzut o fantomă sau chiar pe dracul ori ceva mai rău dacă ar exista. Jur că m-am întristat când l-am văzut cum într-o clipită devenise așa de bătrân și nepuțincios.

– Ia zi, Bill, nu mă mai știi? Trebuie să-ți amintești de vechiul tău tovarăș de corabie, nu-i așa, Bill? spuse străinul.

– Câine Negru, spuse căpitanul icnind.